

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

יו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א ♦ לע"נ הר"ד מרדכי קלמן (מוטי) זיסר ב"ר משה יצחק ז"ל

גליון מס' 1095

מסכת שבת ע"ב - ע"ח ♦ דמאי ז', ח' - כלאים א', ד'

בס"ד, כ"ג אייר תש"פ

השבוע בגליון

- שימוש בחיתולים חד פעמיים בשבת
- מדוע יריעות העיזים נטונו על גבי הבהמה
- חכמת התקופות והמזלות

- מלאכת בורר
- הטיית סיר המרק כדי למנוע מירקות להכנס לצלחת
- שימוש בתיון

דבר העורך

הדף היומי

כתבו עליו כה רבה, יכתבו עליו עוד יותר. לעולם תימצא הזווית הנוספת המיוחדת, אשר תפגין אור נוסף של הדף היומי ותחדד רגש חבוי בקרבו של הדף היומי.

כך הוא גם המכתב הבא, מיהודי חם לב וחד עין, שהשתאה לפלאו של הדף היומי בעודו מתבונן ב... תקרה. המרתק במכתבו הוא, כי עלה בידו לסכם את ההתרחשות מן הצד, כמו היה מספר את סיפורו על אדם אחר.

לפני כן, ברשותכם, הבה נפנה את מבטינו לעוד אחד ממאות שיעורי מאורות הדף היומי הפרוסים ברחבי ארץ ישראל ונתפעם יחד.

מילים נרגשות, בכתב נרגש, הונחו על שולחן המערכת.

הכותב ביקש להדגיש את הכותרת, ולא בכדי. הרי המכתב לפניכם ככתבו וכלשונו, מעט החם של יהודי שגילה את עולמו, פשוטו כמשמעו.

תורה מביאה לידי זהירות

ר' ב. ממשנתפי שיעור הדף היומי של מאורות הדף היומי ברמת השרון, מהלך נסער בימים אלו. אי אפשר להשאיר אדיש לידו.

ביום בהיר הוא נכנס לבית הכנסת ואמר: אם בשביל זה הוקם השיעור - דיינו!

מה קרה? שאלוהו חבריו, ומגידי השיעור שליט"א.

ב. הפתיעו: - **בזכות** השיעור ניצלתי מאיסור תורה! כל שבת אני רגיל לחמם ג'חננון על הפלטה לסעודת שבת בבוקר. לביל שבת, אחרי הסעודה, הייתי מניח סיר של ג'חננון לא אפוי ישר על הפלטה, לכבוד שבת קודש... עד הבוקר היה הג'חננון מדיף ניחוח נפלא.

אבל, הוא הנמיך את קולו, ודמעות הופיעו בעיניו, לא ידענו, אני ואשתי, שאסור לעשות זאת.

לא ידענו.

השבת, אחרי שלמדנו במשך השבוע בשיעור הדף היומי, שיש דבר ששמו כלי ראשון, כלי שני, לה, יבש, וסיכמנו את הדברים ב"מאורות ההלכה" בצורה ברורה וחדה, הבנתי שהג'חננון שהייתי מכין לכבוד שבת קודש, העביר אותי על איסור ביטול בשבת.

מי היה מאמין? אני, מבשל ג'חננון בשבת?!

דף עז/א ובנפה ובכברה לא יברור

מלאכת בורר

סוגייתנו עוסקת במלאכת "בורר", ולפיכך ראינו לנכון להתמקד בשתי דוגמאות מחיי היום יום, הממחישות את הנלמד בסוגייתנו. תחילה נקדים מונחים בסיסיים במלאכת "בורר", כפי שמעלים הראשונים מגמרתנו.

אדם אינו רשאי לברור בשבת תערובת של שני מינים, להבדיל מין אחד מזולתו, אלא אם כן במעשה הברירה מתקיימים שלשת התנאים דלהלן: **א.** מעשה הברירה נעשה בידיים ולא בכלי. **ב.** הוא נוטל את המין שבו הוא חפץ מתוך המין שבו אינו חפץ, ולא להיפך. **ג.** הברירה נעשית סמוך לזמן שבו הוא זקוק להשתמש במין שנברר, ולא זמן רב לפני כן. בהתקיים שלשת תנאים אלו, מעשה הברירה אינו נחשב כמלאכה, שהרי מהות המלאכה היא לתקן את התערובת, ובאופן זה אין לפנינו צורת מלאכה (עיי' "משנה ברורה" פתיחה לסי' ש"ט).

במאמר זה נתמקד בתנאי הראשון, שיש לברור בידיים ולא בכלי.

יש להבהיר, כי קיימות שלש דרגות של שימוש בכלי לצורך ברירה.

א. ברירה בכלי המיועד לכך, כגון, נפה. - אסור מן התורה.

ב. ברירה בכלי שאינו מיוחד לצורך ברירה זו - מותר מן התורה, אך אסור מדרבנן.

ג. שימוש בכלי שאינו מסייע במאום לתהליך הברירה, כגון, ברירת אורז באמצעות כפית, שהרי ניתן לברור גם באמצעות הידיים, מותר. כמובן, כי יש לוודא שכל שלשת התנאים התמלאו, אך במקרה דנן, התנאי שהברירה לא תבצע בכלי - מתקיים.

הבה נדון בשני מקרים מעשיים.

הטיית סיר המרק כדי למנוע מירקות להכנס לצלחת

יהודי מוריד מן הפלטה סיר ובו מרק חם, ואחד הסועדים מבקש לאכול מרק בלבד, ללא ירקות וללא קציצות. הפעולה המתבקשת היא, הטיית הסיר על צידו, תוך כדי פתיחה קלה של המכסה, כך יזלגו החוצה מים בלבד. המותר הדבר?

מעשה זה הולם את הדרגה השנייה - שימוש בכלי שאינו מיוחד לכך, אך הוא מסייע לפעולת הברירה ואסור מדרבנן. יש אומרים, שמכיון שפעולה זו ניתנת לביצוע גם בידיים, על ידי הטיית הסיר והנחת כפות הידיים על שולי הסיר, הרי שאין להתייחס אל המכסה כאל כלי המסייע למעשה הברירה, אלא כאל חלופה זהה לידיו. אולם, דעת גדולי הפוסקים לאסור את הדבר, שכן, קוטרו של המכסה מותאם היטב לקוטר הסיר, ובאמצעותו אפשר למנוע יותר זליגת גופים עם המים (ראה "אורחות שבת" פ"ג סעי' ע"ה).

שימוש בתיון: דיון נוסף קיים לגבי הכלים הקטנים, המצויידיים במשפך קטן שמסננת בראשו - תיון - בהם מכינים את תמצית התה, ומהם שופכים את תמצית התה אל כוס החמין. גם כאן נעשית פעולת ברירה, כאשר פתיית התה ותמצית התה מעורבים זה בזה, הרי המסננת מפרידה אותם.

מעשה זה כבר הולם את הדרגה הראשונה - שימוש בכלי המיועד לברירה זו, ואסור מן התורה! האמנם?

זעילוי נשמת

הר"ד **רפאל חוזינב** ז"ל
ב"ר אשר ז"ל נלב"ע כ"ז באייר תשס"ד
ומרת **מלכה חוזינב** ע"ה
בת רפאל וטובה ז"ל נלב"ע כ"ה בטבת תשע"ב
תנצב"ה

זעילוי נשמת

הרב **בן ציון פיגלסון** ז"ל
ב"ר משה הלוי ז"ל נלב"ע כ"ג באייר תשל"ה
ריבץ תורה לעדרים בישיבת ת"א **תנצב"ה**
הונצח ע"י ילדיו שיחי

ובכן, יש פוסקים האוסרים את השימוש ב"תיון", כאשר המים והעלים מעורבים, שהרי בכך בוררים את העלים באמצעות המסננת ("שביתת השבת" בורר ס"ק מ"ט - נ"ב). אולם, "חזון איש" זצ"ל צידד להתיר, וכך אף נהגו בביתו ("טעמא דקרא" - הנהגות מהחזו"א), בנמקו: "כיון שאין כאן שימוש בכברה ממש, אף שיש כעין רשת לעכב העלים, יש לומר דלא הוה רק כדין ברירה ביד" ("חזון איש" סי' נ"ג ד"ה "מן האמור"). את דבריו הסבירו תלמידי חכמים, שכלי ברירה שכל יעודו הוא לברירה לצורך שימוש מידי, אינו אסור בשימוש, מפני שאינו צורת מלאכת בורר [וכן, שאין עיקרו של התיון המסננת שלו, אלא היא טפלה לו, עיי' "אורחות שבת" פ"ג הערה ע"ט והערה פ"ב].

ראוי לציין, כי יש אומרים שהואיל ומדובר בספק דאורייתא, יש להחמיר בדבר ("אורחות שבת" שם הערה פ"ה).

דף עז/ב מאן דעבד חלתא

שימוש בחיתולים חד פעמיים בשבת

סוגיית השימוש בטיטולים בשבת נידונה בספרי חכמי זמנינו, כאשר הדיון מתמקד בשאלה האם הצמדת הטיטול כרוכה באיסור "תופר". מי מבין הקוראים שלא שמע על כך, או מי ששמע על כך ואינו יודע מדוע, מוזמן לקרוא את המאמר הבא.

מלאכת "תופר" היא אחת מל"ט מלאכות שאסור לעשותן בשבת.

"תופר" מה הוא? כאשר נתבקש להגדיר "תופר" מה הוא, נען ונאמר, כי איחוד שני בדים באמצעות תפירה, הוא "תופר". אמרנו איחוד שני בדים באמצעות תפירה, ומה בדבר איחוד שני בדים שלא באמצעות תפירה, נניח, דבק; ומה בדבר איחוד שני עצמים שאינם בדים, למשל, הדבקת שני עצים?

ובכן, הרמב"ם (הל' שבת פ"י הל' י"א) והשולחן ערוך (או"ח סי' ש"מ סעי' י"ד) כותבים: "המדבק ניירות או עורות בקולן של סופרים וכיוצא בו הרי זה תולדת תופר וחייב". מפרשים רבים טרחו לאתר את מקורו של הרמב"ם לחידוש זה, והביאור הלכה (שם, ד"ה "הרי זה") כותב בשורה קטנה, כי מקור פסקו של הרמב"ם בגמרתנו.

בגמרתנו מבואר כי הנוטל כוורת עשויה מקנים הארוגים יחד, ומכופף את ראשי הקנים ומחברם זה לזה כדי ליצור שפה סביב הכוורת, עובר על איסור "תופר". הרי לנו, כי גם בעצמים שאינם בד, שייך איסור תופר. עם זאת, שנים רבות לפני כן הגדיר בעל גינת ורדים (שו"ת או"ח כלל ג' סי' י"ח - י"ט) והדגיש, כי לא כל הדבקה ולא כל איחוד שני עצמים נחשב "תופר". אך ורק איחוד עצמים כדרך בני אדם, שכן נוהגים לעשות, נחשב "תופר".

לאחר שרכשנו הבנה בסיסית בהגדרת מלאכת "תופר", הבה נתמקד בדיוננו, שימוש בטיטולים בשבת קודש, מן ההיבט התפירתי, לאמר, האם הדבקת לשונית הטיטול כדי לאחד בין שני חלקי הטיטול, אינה "תופר".

תחילה יש להבהיר כי איננו דנים כי אם בטיטולים שהלשונית המוצמדת לטיטול היא מדבקה הנדבקת אל הטיטול ומתאחדת איתו, או אז עלינו לדון, אם אין בכך משום תופר. ברם, בטיטולים עם "סקוטש", בהם אין לשונית הדבקה, אלא לשונית ניילון, ממנה בולטים נקודות פלסטיק זעירות הנאחזות ברצועת סיבים שעל הטיטול, אין כל חשש ואיסור, שהרי הלשונית אינה נדבקת ואינה מתאחדת עם הטיטול, אלא נתפסת בו.

הטיטולים בעלי לשונית ההדבקה, נחלקים גם הם לשני סוגים. בעבר, ברוב סוגי הטיטולים לשונית ההדבקה יועדה להדבקה על גוף הטיטול, ולאחר הדבקתה כמעט בלתי אפשרי להסירה מבלי לקרוע את הטיטול, הוי אומר, לפנינו הדבקה קבועה שאינה ניתנת לשינוי. כיום, רוב סוגי הטיטולים מצויידיים ברצועת ניילון, עליה מדביקים את לשונית ההדבקה, ואפשר לפתוח ולסגור את הטיטול מספר פעמים.

לגבי סוג הטיטולים הראשון, בו ההדבקה קבועה ואינה ניתנת לשינוי, לכאורה, הרי זו תפירה גמורה. ברם, הדבר תלוי במחלוקת ראשונים (ראה בהרחבה בספר "אורחות שבת" פרק י"א סעי' ל"ג בהערה), אם התופר תפירה המיועדת אם לזמן קצר בלבד, חייב, ובנידון דידן, הטיטול הרי מיועד להסרה השולחן ערוך (או"ח סי' ש"מ סעי' ז') פסק כדעה המחמירה, ואילו בדעת הרמ"א דנו הפוסקים כיצד הכריע במחלוקת זו (ראה "אורחות שבת" שם).

לגבי הסוג השני, טיטולים בעלי לשונית הנדבקת על רצועת ניילון, לדעת רוב הפוסקים אין כל מניעה להשתמש בהם, שהרי הם ככפתור, גם הכפתור מאחד בין שני חלקים של בגד, אך הואיל והוא מיועד לפתיחה ולסגירה, אין מתייחסים אל איחוד שני החלקים כאל תפירה. עם זאת, יש פוסקים המחמירים גם בסוג טיטולים אלו, מפני שצורת הדבקת הלשונית דומה לתפירה (שם, סעי' ל"ו).

דיון הלכתי מעשי נוסף קיים לגבי טיטולים, בטרם לבישתם.

כשם שיש מלאכת "תופר", כך יש מלאכת "קורע", שהיא היפוכה של מלאכת תופר - את מה שאסור לתפור, אסור לקרוע. משכך, לכאורה, כיצד מותר לפתוח את לשונית ההדבקה המודבקת

הסברתי לאשתי את העניין ומתוך הבנה והסכמה מלאה שינינו סדרי בראשית...

כך, נרגש עד דמעות עמד ב. ואמר לכל משתתפי השיעור: ניצלת ניצלת מאיסור תורה! אם בשביל זה הוקם השיעור - דיינו!

ההשתתפות בשמחתו של ב. וההתרגשות שאחזה את שאר שומעי השיעור, אכן אשרה את קביעתו של ב. שהרי כולם הרגישו שלימוד ההלכות שינה את חייהם וגם הם מסגלים לעצמם הרגלים חדשים.

טעמו של החיזוק עשה רושם גדול, וישאר בלבם של משתתפי השיעור ימים רבים, ומעתה, גם לגיחון של ב. יהיה טעם חדש - טעם של שבת...

★ ★ ★

ומכאן למכתב.

לכבוד מערכת מאורות הדף היומי שלום וברכה.

ראשית אציין כי אני חב לכם את תודתי העמוקה על העלון המיוחד שלכם, שמאהיב ומשמח את הנלמד.

ברשותכם, אצרף מעשה שניתן ללמוד ממנו מוסר השכל. בדידי הוה עובדא.

חדר המיון של בית החולים הדסה עין כרם בירושלים המה מרופאים טרודים ואחיות עסוקות, אשר התרוצצו מחולה לחולה, בינות המבקרים, בני המשפחה, טכנאים ואנשי נקיון.

רעש עצבני, שגרתי, של שעת צהרים בבית החולים, מקום שבו חיי אדם תלויים על בלימה, ומעט מידי אנשים מסורים אחראים על כך שיותר מידי דברים לא יקרו.

המיטה בה שכבתי נראית היתה כחפץ שולי לעומת גדוד המכשירים שצבאו סביבי. גופי היה מחובר לאלקטרודות, לעירוי, ולכל חוט נוסף אפשרי, שיתן מענה לתפקוד לקוי של הלב, אם וכאשר, חלילה.

כאוותה שעה שכבו בחדר המיון שמונה עשר אנשים, ארבעה מהם שומרי תורה ומצוות. כולנו נערכנו לשנת לילה בבית החולים. כל אחד מאיתנו, בהתאם למצבו, סבור היה כי מצבו הרפואי דורש שהיית לילה בבית החולים, ואכן נערכנו בהתאם. בגדי בית החולים כבר הונחו לצידנו.

לקראת השעה שש אחר הצהרים, הגיע אל חדר המיון בנו של אחד מן הממוינים, הוציא גמרא, וללא שהיית החל ללמוד עם אביו את הדף היומי, תחילת פרק במה מדליקין. הדף היומי אינו מדלג על הימים, גם לא על יום בבית חולים.

"מגיד השיעור", יהודי נשוא פנים בשנות העמידה, החל מרצה את הגמרא לפני אביו בשפה קולחת ברוה ונעימה, בקול נעים ובהטעמה מיוחדת, ובלי משים נסחפנו גם אנו, דרך היולונות החלקיים, והקשבנו בשקיקה לדבריו. הוא היה רוהט, וריתק את כולנו בהסבריו.

לא רק אותנו.

הם השלך בחדר המיון,

הכל האזינו לשיעור. נדמה היה כי גם הטלפונים כיבדו את המעמד ופסקו מלצלצל. חדר המיון של בית החולים הדסה עין כרם, שאך לפני שניות המה, רגש ורעש, השתק לשמע שיעור הדף היומי.

והבן, "מגיד השיעור", המשיך בשיעורו, אולי אפילו לא הבחין בכך, שיש לו מאזינים נרגשים מאחורי הפרגוד.

לאחר דקות אחדות, אחד מאיתנו הרהיב עוז, והחל להשתתף בשיעור באופן פעיל. שאל, יישב והתווכח. תוך זמן קצר, שכחנו כולנו מה אנחנו בעצם עושים פה...

לקראת סוף השיעור נערך ביקור רפואי במיטתו של היהודי שבנו מסר את השיעור, וכולנו שמענו: אתה משוחרר, תהיה במעקב אצל הרופא שלך, ונראה הלאה...

הבן המשיך את הדף עד תומו. השיעור הסתיים. למדנו דף.

הלימוד החיה, הבריא, "שיחרר" את כולנו.

אל מקומה? אכן, יש הנוהגים להסיר את המדבקה בערב שבת ממקומה ולהחזירה, וכך אין זה נחשב כהדבקה קבועה.

אולם, לדעת הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל אין חשש איסור בדבר, שכן, לשונות ההדבקה אינה מודבקת במקומה מפני שכך היא צורתה וזה הוא ייעודה, כי אם כדי לשמור על הדבק המשוח עליה, ובנוסף לכך, הפרדתה נעשית בקלות, ואין להגדירה כ"מודבקת" כלל, אלא כ"מונחת".

[ראה ספר "אורחות שבת" שם סעי' ל"ה - ל"ו, ועיי"ש שבעת הסרתו מעל גבי התינוק יש להזהר שלא לקפלו ולהדביקו, מפני שהדבקה זו אינה מיועדת להסרה].

דף ע"ב/ב ואין דרך טווי בכך

מדוע יריעות העיזים נטו על גבי הבהמה

בגמרתנו אנו למדים כי טוויית היריעות שנעשו בצמר העיזים התבצעה באופן נדיר ומיוחד במינו, הנשים טוו את הצמר על גבי העיזים, בטרם נגזז מגופן.

מה היתה מטרת טוויית צמר העיזים על גבן דווקא?

צמר משובח: ספורנו (שמות לה/כז) כותב, כי הצמר מאבד מזהרו בעת גזיזתו. לפיכך, טווייה בעודו גמיש ורך, כך אפשר היה לטווייה בעדינות שאי אפשר להשיג לאחר גזיזתו.

הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל ("תפארת יהונתן" שם) כותב תירוץ מבריק.

הצמר המחובר אינו מקבל טומאה: כל הנשים התאוו להשתתף במלאכת המשכן. מאחר שמטבע העולם חלקן היו טמאות, אילו היה הצמר גזוז, היתה נמנעת מהן הזכות להשתתף במלאכת המשכן. לפיכך, טוו את הצמר בטרם גזיזתו, שהרי בעל חיים וכל המחובר אליו אינו מקבל טומאה [בעל "משך חכמה", שם, אף מדייק זאת מלשון הפסוק; בעוד בטוויית התכלת נאמר "וכל אשה... בידיה טוו", הרי שבטוויית העיזים נאמר "וכל הנשים", כולן טוו].

גמרתנו מביאה ידיעה זו, שהנשים טוו את צמר העיזים בטרם גזיזתו, כשאלה להלכה שנאמרה בהלכות שבת, שהטווה צמר בעודו על בעל החיים, אינו עובר על מלאכת "טווה", אחת מל"ט מלאכות האסורות בשבת, מפני שאין כן דרך הטווייה. לאחר שנוכחנו כי במשכן נהגו כן, שואלת הגמרא, הלמאי אדם זה אינו עובר על איסור, הרי המלאכות שנעשו בעת הקמת המשכן, הן הן המלאכות האסורות בעשייה בשבת.

הגמרא מתרצת "חכמה יתירה שאני". כלומר, חכמת הטווייה של הנשים הן היתה מופלגת ביותר, אך בן אנוש מן השורה, אינו טווה כן, ולפיכך, טווייה על גבי בעל חיים נחשבת טווייה שלא כדרך (ראה רש"י ד"ה "חכמה יתירה").

חכמה ותבונה בַּהֶמָה: בקובץ הפרדס (שנה י"ח חוברת י' סי' נ"ח) כותב הגאון ר' שמואל אהרן פרדס זצ"ל הסבר מחודש לגמרתנו, על פי דברי המדרש (שמות רבה פרק מ"ח ג') הדורש את הפסוק "חכמה ותבונה בַּהֶמָה - בַּהֶמָה כתיב, שניתנה חכמה באדם ובבהמה". כלומר, בדרך כלל, אין אפשרות לטוות על גבי בהמה, מפני שהיא מתנועעת, ומלאכת הטווייה העדינה, אינה סובלת נענועים אלו. ברם, בעת בניית המשכן, ניתנה חכמה מיוחדת ל...עיזים, אשר צייתו, לא נעו ולא זעו כדי לסייע במלאכת עשיית המשכן.

דף ע"ה/א כל היודע לחשב בתקופות ומזלות ואינו חושב

חכמת התקופות והמזלות

המתעניינים בחכמת האסטרונומיה, רוויים נחת בעת שהם לומדים את הנאמר בגמרא: "כל היודע לחשב בתקופות ומזלות ואינו חושב - עליו הכתוב אומר: 'ואת פעל ה' לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו'". אמר רבי שמואל בר נחמני, אמר רבי יוחנן: מנין שמצוה על האדם לחשב תקופות ומזלות? שנאמר: 'ושמרתם ועשיתם, כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים', איזו חכמה ובינה שהיא לעיני העמים? הוי אומר זה חישוב תקופות ומזלות".

מתוך עיון בספרי המפרשים עולה, כי חכמת התקופות והמזלות נחלקת לשלשה: אסטרונומיה בכללותה; אסטרוולוגיה; הלכות קידוש החודש.

פרשנים רבים מסכימים, כי כוונת גמרתנו לעיסוק בבירור טבע הילוכם של גרמי השמים, אסטרונומיה. רד"ק (ישעיהו מ/כז) מפרש את הנחיצות לעיסוק בחכמה זו, מפאת האפשרות להגיע באמצעותה לידיעת ה' על ידי התבוננות בגרמי השמים. כך גם כתבים רבינו בחיי ב"חובות הלבבות" (בהקדמה ובשעה החמישי) והרמב"ם (שו"ת "פאר הדור" סי' נ"ג) בביאור גמרתנו, שההתבוננות בהם מביאה לידי אהבת ה' ולידי התבוששות האדם מול כל אלה.

אולם, רש"י, רמב"ן (בשו"ת הרשב"א המיוחסות לרמב"ן סי' רפ"ג, ותשובה זו היא לרמב"ן כמצויין בתחילתה ובסופה, וכן כתב גם בהשגות הרמב"ן לספר המצוות שורש א' ד"ה והתשובה הרביעית), ר"י אבן שויעב (דרשות ר"י אבן שויעב פרשת אלה דברים ד"ה ובזאת הדעת) ותשב"ץ (שו"ת ח"א סי' ק"ו) מפרשים, כי כוונת גמרתנו

מיד אחר כך, ראיתי את אביו של "מגיד השיעור", לובש את מגבעתו ויוצא בלוויית בנו. **לא** עבר זמן רב, ומאחורי הווילון שמעתי את האחות מפטירה לעברו של משתתף נוסף בשיעור, אתה יכול ללכת לביתך, תמשיך לקחת את התרופות הללו. בעצם אין לך סיבה להשאר כאן. **הסתכלתי** על גופי המחובר והקשור בצינורות שונים, וחשבתי לעצמי, לו רק היו מודיעים לי הודעה זו.

- **אחות!** סליחה, מה הענינים אתי? מה המצב? יש סיכוי שאשתחרר היום?

- **תראה,** יתכן שכן, נבדוק.

לאחר חצי שעה - זה בסדר. אתה גם יכול ללכת הביתה.

והרביעי - פשוט נעלם. מי שחרר אותנו כך, בהחבא?

עם שחרורי, שקט מוזר חזר שוב לשרור בחדר המיון.

הדף היומי - החזיר את האנשים הביתה.

ולא רק אותנו המשתתפים האקטיביים, אלא גם חלק ממכבדי המעמד...

אשרי העם שככה לו.

המעניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 474 בני ברק, פפס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

פנינים

דף ע"ב/ב הדרן עלך כלל גדול

חשיבותו של לימוד ברבים

דבר מעניין יש בחידושי המהרש"א כאן: המהרש"א מתנצל שעל דף ע"ו לא כתב מחידושו "מפני שלא למדתי אז בישיבה בהיותי ביריד לובלין". כידוע

"באוטובוס,
בדרך לעבודה,
תענוג!"

גם ר' יעקב, עו"ד
מבית שמש לא מוכן
ליותר על זה.

2 משניות ביום וכל היום
נראה אחרת.

כולם מצטרפים
מה איתך?

לקבלת ספרון חודשי ראשון חינם

מתקשרים ומאירים את הנשמה! 3764 *

